

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ТА
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

МАТЕРІАЛИ

круглого столу до Дня юриста України

5 жовтня 2023 року

Біла Церква 2023

УДК 378-053:63:001:81:008:165(063)

Матеріали круглого столу до Дня юриста України (БНАУ, 05 жовтня 2023 р.). - Біла Церква, 2023. - 57 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Бровко Н.І., д-р. юрид. наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Макарчук В.В., - к.юрид. наук, доцент кафедри конституційного права та теоретико-правових дисциплін

Відповідальний за випуск – **Макарчук В.В.** канд. юрид. наук.

До збірника увійшли матеріали і тези доповідей, подані Круглого столу з нагоди Дня юриста (Біла Церква, 05 жовтня 2023 року, Білоцерківський національний аграрний університет) до Організаційного комітету.

Залучення громадськості сприяє підвищенню ефективності антикорупційних заходів та реформ правової системи, а також забезпечує більшу довіру громадян до влади та правосуддя.

Висновки. Роль юридичної громадськості у впровадженні антикорупційних заходів та реформуванні правової системи надзвичайно важлива. Ці активісти та організації відіграють ключову роль у сприянні прозорості, відкритості та ефективності боротьби з корупцією.

Вони допомагають у виявленні корупційних порушень, внесенні пропозицій щодо поліпшення антикорупційних стратегій, а також стежать за виконанням реформ у правовій системі. Юридична громадськість відіграє роль критичного стимулюючого фактору, який сприяє змінам у правовому середовищі та підвищенню відповідальності владних структур.

Отже, спільна робота держави та громадськості є незамінним чинником успішної боротьби з корупцією та реформуванням правової системи, спрямованою на створення справедливого суспільства.

УДК 347.94

ДО ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ МИРОВИХ СУДДІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД

ПАХОМОВА А.О., канд. юрид. наук,
завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін
Білоцерківський національний аграрний університет

Тези присвячені дослідженню світового досвіду стосовно кваліфікації мирових суддів.

Ключові слова: мирова юстиція, мирові судді, судді малої інстанції.

В умовах постійних дискусій щодо запровадження мирової юстиції до національної судової системи України вкрай важливо розуміти основні вимоги, що мають ставитися до мирових суддів. Саме тому світовий досвід сьогодні відіграє значущу роль у правових дебатах.

Інститут мирової юстиції, маючи тривалу історію у різних державах світу, відображає регіональну специфіку та розвивається у конкретних умовах. У наші дні прийнято говорити про дві моделі мирової юстиції – англійську та французьку. [1, с.271].

Перша будується з урахуванням органів місцевого самоврядування. Вони, поступово набуваючи судових функцій на місцях, перетворюються на органи

судової влади (що досі зберігають окремі адміністративні повноваження). Французька модель будується з урахуванням розуміння мирового суду як спеціалізованого органу судової влади. Мировий суддя Франції відокремлений від адміністрації; до його компетенції входить лише відправлення правосуддя.

Французька, чи континентальна, модель мирової юстиції відрізняється від англійської передусім своїми принципами. Вона будується на основі теорії поділу влади, що виникла в XVIII столітті, і передбачає незалежність і самостійність судової влади як однієї з влади. Тим самим у її основі лежить не організація місцевого самоврядування, а поділ влади по горизонталі. Втручання представницьких і виконавчих органів у діяльність суду (зокрема мирових суддів) для Франції нехарактерні.

Мировий суд Франції постає як продукт Великої французької революції. Торішнього серпня 1790 року було видано Декрет «Про організацію судів»[2], який скасував сеньйоріальні суди. Натомість цих судів було запроваджено посаду мирового судді (фр.: *juges de paix*). Сам термін, певне, був дослівної калькою з англійської найменування мирових суддів.

Цей декрет містить нове, революційне становище, яке раніше не зустрічалося в жодній із країн. Він запроваджує виборність суддів (стаття 3 розділу 2 Декрету). Мирового суддю потрібно було обирати в кожному населеному пункті з чисельністю населення понад дві тисячі осіб. У містах, населення яких перевищує 50 000, потрібно було обирати шістьох мирових суддів. Порядок обрання також визначав і загальні вимоги до мирових суддів. Декрет містить вказівку на те, що обраним до мирових суддів може бути громадянин, який досяг 30 років. Термін повноважень мирового судді становив два роки, проте переобрання допускалося необмежену кількість разів. У виборах було неможливо брати участь незаможні верстви населення. Решта вимог для кандидатів заборонялася [2].

Тим самим найважливішою вимогою була наявність громадянства (проживання на території округу), досягнення певного віку (віковий ценз) та наявність певного майна (майновий ценз). Мирові судді не мали мати спеціальної освіти і часто не були юристами. З цієї причини, на відміну від англійських «охоронців світу», їм були підсудні лише незначні цивільні та кримінальні справи.

Довгий час істотних змін цей інститут не зазнавав. З початком XX століття з-поміж вимог було виключено лише майновий ценз (у зв'язку з наділенням всіх громадян виборчим правом, незалежно від їх віри, походження, рівня доходу та ін.) У такому вигляді мировий суд існує аж до 1958 року, ознаменованого прийняттям нової Конституції.

У 1978 року приймається Кодекс судоустрою Франції (Декрет 78–329 від 16.03.1978 р.) відповідно до статті 321-1 цього Кодексу, «в окрузі кожного апеляційного суду є суди першої інстанції, іменовані судами малої інстанції»[1, с. 273]. Вони змінили мирових суддів.

Система мирової юстиції виглядає у наш час так: трибунали малої та великої інстанції, які мають цивільні та кримінальні підрозділи. Кримінальні підрозділи судів малої інстанції називаються поліцейським судом. Зі зміною структури органів судової влади змінилися і вимоги до мирових суддів. На даний момент судді малої інстанції призначаються із суддів трибуналів великої інстанції, якому підвідомчий малий суд. Судді малої інстанції призначаються на трирічний термін та мають спеціальну освіту. Також, вони повинні мати хорошу репутацію і бути законослухняними. Загалом можна відзначити, що Франція пішла шляхом поєднання мирової юстиції із загальними судами. Мировий суд, по суті, увійшов до складу загальних судів і є його нижньою ланкою. Це дозволяє забезпечити єдність вимог, що висуваються до суддів усіх інстанцій та встановити єдині стандарти підготовки та діяльності. Існують значні відмінності між мировою юстицією англійської моделі та французької моделі. Однак спільними для них є вимоги до мирових суддів: в обох правових системах суддею може стати лише законослухняний громадянин, який досяг певного віку та має досвід роботи. До відмінностей належить порядок формування органів та їх компетенція.

Список використаних джерел

1. Ясинок М.М., Мирова юстиція: становлення розвиток і перспективи. Публічне право. 2013. № 3(11). С. 271–276
2. Кодекс судоустрою Франції // URL: <http://constitutions.fr/?p=8152> (Дата звернення: 02.10.2023)

УДК 349.422.2

КОВАЛЬЧУК І.В., канд. юрид. наук,
декан соціально-гуманітарного факультету
Білоцерківський національний аграрний університет

ОСНОВНІ ФІНАНСОВО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Сілка С. В. Боротьба з корупцією та правова реформа: роль юридичної громадськості у впровадженні антикорупційних заходів та реформування правової системи.....	45
Пахомова А. О. До питання кваліфікації мирових суддів: світовий досвід.....	47
Ковальчук І. В. Основні фінансово-правові аспекти державної підтримки агробізнесу в Україні.....	49
Самойлович А. А. Професія юриста в контексті євроінтеграції України.....	53